«БЕКІТЕМІН»
Батыс Қазақстан облысының
Мемлекеттік сәулет-құрылыс бақылау
басқармасының басшысы
_____ А.Антазиев

2026 жылғы «4» тамыз

«Батыс Қазақстан облысының мемлекеттік сәулет-құрылыс бақылауы басқармасы» мемлекеттік мекемесі қызметіндегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау нәтижелері бойынша анықтама

« 4 » тамыз 2026ж. Орал қаласы

«Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» 2015 жылғы 18 қарашадағы Қазақстан Республикасы Заңының 8-бабының 5-тармағына, Қазақстан Республикасы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі (Сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызмет) 2022 жылғы 30 желтоқсандағы № 488 бекіткен Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу жөніндегі әдістемелік ұсынымдарға сәйкес ММ-де сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүзеге асырылды «Батыс Қазақстан облысының мемлекеттік сәулет-құрылыс бақылау басқармасы».

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін ішкі талдау объектісі (бұдан әрі - Талдау) «Батыс Қазақстан облысының мемлекеттік сәулет-құрылыс бақылау басқармасы» ММ қызметі болып табылады.

Мемлекеттік мекеменің қызметіндегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу мақсатында «Батыс Қазақстан облысының мемлекеттік сәулет-құрылыс бақылау басқармасы» ММ (бұдан әрі - МСҚБ басқармасы) басшысының 2026 жылғы 15 шілдедегі № 122-нқ бұйрығымен мынадай құрамда жұмыс тобы құрылды:

Мурзабулатов Алихан Казекеевич - лицензиялау және аттестаттау бөлімінің басшысы, жұмыс тобының жетекшісі;

Муратов Магжан Махамбетович - мемлекеттік сәулет-құрылыс инспекциясы бөлімінің басшысы, жұмыс тобының мүшесі;

Зейнуллина Фариза Темирлановна - әкімшілік жұмыс бөлімінің басшысы, жұмыс тобының мүшесі;

Сайлау Светлана Қаиржанқызы - әкімшілік жұмыс бөлімінің бас маманы.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу жөніндегі әдістемелік ұсынымдарға, сондай-ақ Қазақстан Республикасы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі Төрағасының 2022 жылғы 30 желтоқсандағы № 488 бұйрығымен

бекітілген Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу жөніндегі әдістемелік ұсынымдарға сәйкес жүргізілді.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу кезеңі: 2025 жылғы II жартыжылдықтан бастап 2026 жылғы I жартыжылдыққа дейін.

1. Талдау жүргізудің мақсаттары мен міндеттері.

Талдаудың мақсаты «Батыс Қазақстан облысының мемлекеттік сәулет-құрылыс бақылау басқармасы» сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне қарсы іс-қимыл және оларды жою бойынша шаралар қабылдау болып табылады.

Талдаудың міндеті сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды жасауға ықпал ететін жағдайлар мен себептерді анықтау және олардың «Батыс Қазақстан облысының мемлекеттік сәулет-құрылыс бақылау басқармасы» қызметінің салдарын жою болып табылады.

2. Талдау барысында пайдаланылған ақпарат көздері.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу қағидаларының 15-тармағына сәйкес сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу үшін ақпарат көздері:

1) талдау объектісінің қызметін реттейтін құқықтық актілер мен ішкі құжаттар;

2) ұйымдық-басқарушылық қызметтегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдері;

3) талдау объектісіне қатысты жеке және заңды тұлғалардың өтініштері;

4) талдау объектісіне қатысты мемлекеттік органдар бұрын жүргізген тексерулердің нәтижелері;

5) сыбайлас жемқорлыққа қарсы және қоғамдық мониторингтің нәтижелері;

6) бұқаралық ақпарат құралдарындағы жарияланымдар;

7) құқық қорғау органдарының, үкіметтік емес ұйымдардың және азаматтардың мәліметтері;

8) сот практикасын талдау;

9) бақылау және рұқсат беру функцияларын іске асыру;

10) Қазақстан Республикасының заңнамасында ұсынуға тыйым салынбаған өзге де мәліметтер.

I. Нормативтік құқықтық актілердегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдері.

Басқарма қолданыстағы нормативтік-құқықтық актілердегі, сондай-ақ Басқарма қызметіндегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне талдау жүргізді, оның нәтижелері бойынша 2 сыбайлас жемқорлық тәуекелі анықталды.

1. Ауыртпалық түсіретін әкімшілік актілерді қабылдау кезінде Қазақстан Республикасының әкімшілік рәсімдік-іс жүргізу заңнамасының талаптарын сақтамау жоспардан тыс тексерулерді негізсіз тағайындау, кәсіпкерлік субъектілерінің құқықтары мен заңды мүдделерін бұзу, сондай-ақ мемлекеттік бақылау және қадағалау шараларын таңдап қолдану үшін жағдай жасайды.

Сонымен, мемлекеттік сәулет-құрылыс инспекциясы бөлімінің мемлекеттік қызметшілері ауыртпалық түсіретін әкімшілік актілерді шығарар

алдында ҚР АІЖК 73-бабында көзделген міндетті түрде тыңдау рәсімін өткізуді қамтамасыз етпейді. Бұл ретте әкімшілік актілерде тыңдауды өткізбеу себептері көрсетілмейді, бұл шешім қабылдау кезінде тиісті құқықтық талдаудың және ішкі бақылаудың жоқтығын куәландырады.

Бұдан басқа, сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін бағалаудың және рәсімдік талаптардың сақталуын бақылаудың бірыңғай ішкі тетіктерінің болмауы тексерулер тағайындау туралы заңсыз актілер шығаруға, сондай-ақ кейіннен соттар жоятын заң бұзушылықтарды жою туралы нұсқамалар шығаруға әкеп соғады. Бұл мән-жайлар лауазымды адамдардың дискрециялық өкілеттіктерін теріс пайдалануы, әкімшілік рәсімдердің объективтілігі, әділеттілігі және заңдылығы қағидаттарын бұзу үшін алғышарттар жасайды.

Жою бойынша ұсынымдар:

ҚР АІЖК 73-бабына сәйкес ауыртпалық түсіретін әкімшілік актілерді шығару кезінде міндетті түрде тыңдау рәсімін жүргізу қамтамасыз етілсін.

Жоспардан тыс тексерулерді тағайындау және әкімшілік актілерді қабылдау кезінде лауазымды адамдардың ҚР АІЖК талаптарын сақтауын бақылауды күшейту, сондай-ақ әкімшілік рәсімдерді бұзғаны үшін тәртіптік жауапкершілікті көздеу.

2. Осы баптың 5-тармағының 3), 4), 7) және 8) тармақшаларында, 8, 9 және 10-тармақтарында көзделген жағдайларды қоспағанда, Кәсіпкерлік Кодекстің 144-бабының 4-тармағына сәйкес жоспардан тыс тексеру жүргізу кезінде бақылау және қадағалау субъектісіне субъектіге жоспардан тыс тексеру жүргізудің басталғаны туралы хабарлауға міндетті бақылау және қадағалау субъектісіне (объектісіне) тексеру жүргізу нысанасын көрсете отырып, ол басталғанға дейін кемінде бір тәулік бұрын бақылау және қадағалау субъектісін (объектісін) тексеруге құқылы.

Сонымен бірге, іс жүзінде бақылау және қадағалау субъектісі орналасқан (тіркелген) жері бойынша болмаған, пошта хат-хабарын алмаған не өзекті электрондық пошта мекенжайын ұсынбаған жағдайлар туындайды. Көрсетілген мән-жайлар мемлекеттік бақылау рәсімдерінің созылу тәуекелін тудырады және тексеру субъектісін тиісінше хабардар етуге қатысты даулы жағдайлардың туындауына әкеп соғуы мүмкін.

Хабарлау тетігінің тиімділігін арттыру және сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін азайту мақсатында тапсырыс хатпен немесе электрондық пошта арқылы жіберілетін хабарламамен қатар бақылау және қадағалау субъектісінің мемлекеттік ақпараттық жүйелерде қамтылған абоненттік нөміріне SMS-хабарлау сервисі арқылы жіберілген хабарламаны хабарлаудың тиісті тәсілімен тану орынды болып табылады.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелін жою жөніндегі ұсыным.

Қазақстан Республикасы Әділет министрлігіне Қазақстан Республикасының Кәсіпкерлік кодексіне бақылау және қадағалау субъектілерін хабардар ету тәсілдерін кеңейту бөлігінде SMS-хабарламаны жоспардан тыс тексеру жүргізудің басталғаны туралы хабарламаның тиісті

тәсілдерінің тізбесіне енгізу арқылы өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы ұсыныс жолдансын.

II.Ұйымдастыру-басқару қызметіндегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдері.

2.1. Мемлекеттік қызметтер көрсету.

Ұйымдық-басқарушылық қызметпен байланысты сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталмаған.

2.2. Кадр саясаты.

Персоналды басқару, оның ішінде кадрлардың ауысуы

Мемлекеттік қызметшілердің штат саны 12 бірлікті құрайды, 1 бос жұмыс орны.

Кадрлардың ауысуы. Басқармада 2025 жылғы II тоқсаннан бастап 2026 жылғы I тоқсанға дейін өз еркімен 9 қызметкер атқаратын қызметінен босатылды, теріс себептермен босатылған жоқ.

Кадрлардың біліктілігін арттыру/қайта даярлау *(өту орны: Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы Мемлекеттік басқару академиясының Батыс Қазақстан облысы бойынша филиалы)*: 2025 жылғы II тоқсаннан бастап 2026 жылғы I тоқсанға дейін - 12 қызметші (*бөлімнің 12 бас маманы (D-O-4)*.

Мемлекеттік әкімшілік лауазымға орналасу мемлекеттік қызмет туралы заңнаманың нормаларына сәйкес конкурстық негізде жүзеге асырылады. Барлық мемлекеттік қызметшілер атқаратын лауазымына қойылатын біліктілік талаптарына сәйкес келеді.

Арнайы тексеруге құжаттар уақтылы жіберіледі.

Тәртіптік практика.

2025 жылдың II тоқсанынан бастап 2026 жылдың I тоқсанына дейін еңбек тәртібін бұзу және мемлекеттік қызметте болуға байланысты шектеулерді бұзу фактілері тіркелген жоқ.

Бұрын сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасаған адамдарды жұмысқа қабылдау фактілері, мүдделер қақтығысы фактілері тіркелмеген.

2025 жылдың II тоқсаны мен 2026 жылдың I тоқсаны аралығында 7 қызметкер тәртіптік жауапкершілікке тартылады (6-бас маман (D-O-4), 1-басқарма басшысы (D-O-1).

Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасағаны үшін тәртіптік жауаптылыққа тартылған басқарма қызметшілері жоқ.

Қазақстан Республикасы мемлекеттік қызметшілерінің әдеп кодексі (Мемлекеттік қызметшілердің қызмет этикасы қағидалары) және қызметкерлер еңбек тәртібін бұзған жоқ.

Қызметкерлермен сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулер қабылданды.

Бұқаралық ақпарат құралдарында қызметкерлерге жағымсыз ақпарат орналастырылмаған.

Мүдделер қақтығысы.

Басқарма қызметкерлерінің қызметінде мүдделер қақтығысы, бұзушылықтар анықталған жоқ.

Қаржы-шаруашылық қызметтегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау:

Қаржы-шаруашылық қызметпен байланысты сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталмаған.

2.3. Процестерді цифрландыру. Құжат айналымы. Құжаттаманы есепке алу.

Қызметті жүзеге асыру кезінде Басқарма мынадай бағдарламалық қамтамасыз етулер мен ақпараттық жүйелерді пайдаланады: Documentolog, МОИП, ХҚКО ЫАЖ, Eotinish, Ашық бюджеттер, Ашық деректер, «Е-Қызмет», «ЕРАП», «ПАРАГРАФ».

Пайдаланылатын АЖ мемлекеттік орган қызметінің барлық салаларын қамтиды, деректерді уақтылы және тиімді анықтауға, тіркеуге және алмасуға мүмкіндік береді. Персоналды басқару, бухгалтерия және іс қағаздарын жүргізу қызметінің жұмысын автоматтандыру қағазбастылыққа, төрешілдікке және мемлекеттік органдарға түсетін жүктемеге жол бермеуге мүмкіндік береді.

2.4. Жеке және заңды тұлғалардың өтініштерін қарау.

2025 жылғы II жартыжылдықтан 2026 жылғы I жартыжылдыққа дейінгі өткен кезеңде келіп түскен өтініштерді талдауға сәйкес:

Жеке және заңды тұлғалардан 1103 өтініш келіп түсті, оның ішінде:

Өтініштер - 880;

Шағымдар - 18;

Ұсыныстар - 18;

Басқалары - 187.

Келіп түскен өтініштердің негізгі көлемі заңсыз құрылыс мәселелеріне жатады.

Өтініштер Қазақстан Республикасының 2020 жылғы 29 маусымдағы № 350-VI Әкімшілік іс жүргізу кодексінің (бұдан әрі - ҚР АІЖК) нормаларына сәйкес қаралады.

Басқарма қызметкерлерін ҚР АІЖК нормаларын түсіндіру бойынша құқықтық оқыту тұрақты негізде жүргізіледі.

Жою бойынша ұсынымдар:

ҚР АІЖК 73-бабына сәйкес ауыртпалық түсіретін әкімшілік актілерді шығару кезінде міндетті түрде тыңдау рәсімін жүргізу қамтамасыз етілсін.

Жоспардан тыс тексерулерді тағайындау және әкімшілік актілерді қабылдау кезінде лауазымды адамдардың ҚР АІЖК талаптарын сақтауын бақылауды күшейту, сондай-ақ әкімшілік рәсімдерді бұзғаны үшін тәртіптік жауапкершілікті көздеу.

3. Іс жүзінде бақылау және қадағалау субъектісі орналасқан (тіркелген) жері бойынша болмаған, пошта хат-хабарын алмаған не электрондық поштаның өзекті мекенжайын ұсынбаған жағдайлар туындайды. Көрсетілген мән-жайлар мемлекеттік бақылау рәсімдерінің созылу тәуекелін тудырады және тексеру субъектісін тиісінше хабардар етуге қатысты даулы жағдайлардың туындауына әкеп соғуы мүмкін.

Хабарлау тетігінің тиімділігін арттыру және сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін азайту мақсатында тапсырыс хатпен немесе электрондық пошта арқылы жіберілетін хабарламамен қатар бақылау және қадағалау субъектісінің мемлекеттік ақпараттық жүйелерде қамтылған абоненттік нөміріне SMS-хабарлау сервисі арқылы жіберілген хабарламаны хабарлаудың тиісті тәсілімен тану орынды болып табылады.

Жою жөніндегі ұсыным:

Қазақстан Республикасы Әділет министрлігіне Қазақстан Республикасының Кәсіпкерлік кодексіне бақылау және қадағалау субъектілерін хабардар ету тәсілдерін кеңейту бөлігінде SMS-хабарламаны жоспардан тыс тексеру жүргізудің басталғаны туралы хабарламаның тиісті тәсілдерінің тізбесіне енгізу арқылы өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы ұсыныс жолдансын.

Барлық тәуекелдер бойынша ұсынымдар:

Ұсыныстар хаттары жоғарыда көрсетілген нормативтік құқықтық актілерді әзірлеушілерге тиісті органдарға жіберілсін.

Талданып отырған кезеңде сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне жүргізілген ішкі талдау қызметкерлер тарапынан сыбайлас жемқорлық фактілерін, олардың әрекеттері мен мүдделер қақтығысына шағымдарды анықтаған жоқ.

МСҚБ басқармасының қызметі туралы ақпарат ресми интернет-ресурста, сондай-ақ Instagram әлеуметтік желілерінде орналастырылады.

Ұсынымдар:

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне жол бермеу мақсатында тұрақты негізде:

1. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың алдын алуды насихаттау жөніндегі жұмысты жүргізу;

2.5. Ақпараттың ашықтығын қамтамасыз ету.

Ақпарат басқармасы ресми интернет-ресурста және Instagram әлеуметтік желілерінде орналастырылады.

2.6. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы және қоғамдық мониторингтің нәтижелері.

Талданып отырған кезеңде Басқармаға қатысты сыбайлас жемқорлыққа қарсы және қоғамдық мониторинг жүргізілген жоқ.

2.7. Бақылау және рұқсат беру функцияларын іске асыру.

2025 жылдың II жартыжылдығынан бастап 2026 жылдың I жартыжылдығына дейін МСҚБ басқармасы 63 жоспардан тыс тексеру жүргізді, нәтижесінде 193 әкімшілік хаттама жасалды.

Құрылыс-монтаждау жұмыстарының басталғаны туралы 932 хабарлама қабылданды.

2.8. Сот практикасын талдау.

2025 жылдың II жартыжылдығынан 2026 жылдың I жартыжылдығына дейін МСҚБ басқармасына ҚР АӨК тәртібінде 19 талап арыз берілді, оның ішінде:

- талап қоюдан бас тартылды - 7;
- қайтарылды - 9;
- талап арызда қанағаттандырылды - 2;
- медиативтік келісім жасалды - 1.

2.9. Қадағалау органдарын тексеру нәтижелері туралы мәліметтер.

Қадағалау органдарын тексеру жүргізілген жоқ.

2.10. Фискалдық органдарды тексеру нәтижелері туралы мәліметтер.

Фискалдық органдарды тексеру жүргізілген жоқ.

2.11. Құқық қорғау органдарының, үкіметтік емес ұйымдардың және азаматтардың мәліметтері.

Құқық қорғау органдарынан, сондай-ақ үкіметтік емес ұйымдардың өкілдерінен және азаматтардан талдау объектісінің уәкілетті тұлғаларымен сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық фактілері келіп түскен жоқ.

2.11. БАҚ және өзге де ақпарат көздерінің мониторингі.

Бұқаралық ақпарат құралдары, әлеуметтік желілер, басқа да интернет-ресурстар мониторингінің деректеріне сәйкес талдау объектісінің уәкілетті тұлғалары тарапынан сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық фактілері туралы жарияланымдар анықталмаған.

Қорытынды.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне жүргізілген ішкі талдау қорытындысы бойынша 3 сыбайлас жемқорлық тәуекелі анықталды және олар бойынша 3 ұсыным берілді:

1. ӘҚБтК-нің 62-бабында белгіленген әкімшілік құқық бұзушылық жасалған күннен бастап екі ай өткеннен кейін құқық бұзушылық анықталған жағдайда, адам әкімшілік жауаптылыққа тартуға жатпайды, яғни құқықтық актілерде көзделген міндеттерді белгіленген мерзімге орындамау көрсетілген мерзім басталған сәттен басталып, құқық бұзушылықтың ұзаққа созылмайды.

Яғни, құрылысқа тапсырыс беруші хабарлама жібермей - ӘҚБтК-нің Ерекше бөлімінде әкімшілік жауапкершілік көзделген құқыққа қарсы, кінәлі әрекетсіздік жасап, 2026 жылғы 1 шілдедегі Қазақстан Республикасы Құрылыс кодексінің 120-бабы 11-тармағының талаптары негізінде одан қашады.

Жою бойынша ұсынымдар:

2026 жылғы 1 шілдедегі Қазақстан Республикасы Құрылыс кодексінің 120-бабының 11-тармағына өзгерістер енгізу үшін Қазақстан Республикасы Өнеркәсіп және құрылыс министрлігіне ұсыныс жолдансын және оның бірінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын: "Құрылыс-монтаж жұмыстарын жүргізу үшін тапсырыс беруші «Рұқсаттар және хабарламалар туралы» Қазақстан Республикасының Заңында белгіленген тәртіппен құрылыс-монтаж жұмыстарын жүргізу жөніндегі қызметті жүзеге асырудың басталғаны туралы мемлекеттік сәулет-құрылыс бақылауын жүзеге асырушылар.

2. Ауыртпалық түсіретін әкімшілік актілерді қабылдау кезінде Қазақстан Республикасының әкімшілік рәсімдік-іс жүргізу заңнамасының талаптарын сақтамау жоспардан тыс тексерулерді негізсіз тағайындау, кәсіпкерлік субъектілерінің құқықтары мен заңды мүдделерін бұзу, сондай-ақ мемлекеттік бақылау және қадағалау шараларын таңдап қолдану үшін жағдай жасайды.

Сонымен, мемлекеттік сәулет-құрылыс инспекциясы бөлімінің мемлекеттік қызметшілері ауыртпалық түсіретін әкімшілік актілерді шығарар алдында ҚР АІЖК 73-бабында көзделген міндетті түрде тыңдау рәсімін өткізуді қамтамасыз етпейді. Бұл ретте әкімшілік актілерде тыңдауды өткізбеу себептері көрсетілмейді, бұл шешім қабылдау кезінде тиісті құқықтық талдаудың және ішкі бақылаудың жоқтығын куәландырады.

Бұдан басқа, сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін бағалаудың және рәсімдік талаптардың сақталуын бақылаудың бірыңғай ішкі тетіктерінің болмауы тексерулер тағайындау туралы заңсыз актілер шығаруға, сондай-ақ кейіннен соттар жоятын заң бұзушылықтарды жою туралы нұсқамалар шығаруға әкеп соғады. Бұл мән-жайлар лауазымды адамдардың дискрециялық өкілеттіктерін теріс пайдалануы, әкімшілік рәсімдердің объективтілігі, әділеттілігі және заңдылығы қағидаттарын бұзу үшін алғышарттар жасайды.

2. Басқарма қызметін жүзеге асыру кезінде сыбайлас жемқорлық үшін алғышарттар жасайтын қарама-қайшылықтарды, олқылықтарды, коллизияларды жою тұрғысынан заңнамаға талдау жүргізеді;

3. МСҚБ басқармасының қызметкерлері сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың талаптарын сақтасын.

Жұмыс мүшелері:

Лицензиялау және аттестаттау бөлімінің басшысы **А.Мурзабулатов**

Мемлекеттік сәулет құрылыс инспекциясы бөлмінің басшысы **М.Муратов**

Әкімшілік жұмыс бөлімінің басшысы **Ф.Зейнуллина**

Әкімшілік жұмыс бөлімінің бас маман **С.Сайлау**